

Flappie: Van beste vriend tot proefkonijn

Met deze lesbrief ga je met je leerlingen aan de slag met de vraag hoe we (willen) leven met de dieren om ons heen.

Doel

Doel van de les is om de leerlingen te informeren en ze te laten nadenken over de relatie tussen mensen en de dieren: van huisdier tot proefdier, van dier in het wild tot het dier op je bord. Aan de hand van activerende opdrachten duiken ze samen in het thema en vormen ze hun gedachten over hoe ze zich zélf tot dieren (willen) verhouden.

Na deze les

- Hebben de leerlingen meer concrete kennis over de rollen die dieren kunnen hebben.
- Hebben de leerlingen meer concrete kennis over hoe het met het konijn en andere dieren in Nederland gaat.
- Zijn ze uitgedaagd hun mening te vormen over hoe wij ons (willen) verhouden tot dieren in al hun rollen, en kunnen ze hun gedachten hierover uiten.
- Kijken leerlingen vermoedelijk met een heel andere blik naar het konijn, dat een stuk veelzijdiger blijkt te zijn dan veel mensen denken.

Duur

De les duurt ongeveer 50 minuten. Bij de onderdelen staat een richtlijn voor tijdsduur vermeld.

Kerdoelen onderwijs

In de lesbrief komen de Kerndoelen Basisonderwijs Oriëntatie op jezelf en de wereld aan bod:

- Kerndoel 34: de leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van hen zelf en anderen.
- Kerndoel 35: de leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht en als consument.
- Kerndoel 39: de leerlingen leren met zorg omgaan met het milieu.

Niveau

De les is ontwikkeld voor de bovenbouw van de basisschool. Wil je je leerlingen in de hoogste groepen nog wat meer uitdaging bieden? Bij een aantal opdrachten staan suggesties voor verdieping. Wil je met dit thema aan de slag met leerlingen uit groep 5? Neem ze dan wat meer bij de hand, en vat bijvoorbeeld de filmpjes nog even met elkaar samen na het kijken.

Vorbereiding

We adviseren om de digiles voorafgaand aan de les door te nemen en de filmpjes te bekijken. De les vergt vrijwel geen verdere voorbereiding: benodigde achtergrondinformatie staat in deze docentenhandleiding. Hieronder volgt een korte toelichting per onderdeel.

Slides 1, 2 en 3

De eerste paar slides vormen de introductie op deze les. De leerlingen ontdekken de verschillende rollen die dieren in de onze samenleving kunnen hebben. Wat wordt eigenlijk bedoeld met 'rollen'? Bespreek dit met elkaar.

Aan de hand van afbeeldingen introduceren we de rollen die in deze les centraal staan:

- Gezelschapsdier,
- Dier op je bord,
- Dier in het lab en
- Dier in het wild.

Door op de afbeeldingen te klikken verschijnt er een toelichting bij de verschillende rollen.

Bekijk deze met de leerlingen.

Tip voor verdieping

De vier rollen staan in de les centraal. Maar kunnen de leerlingen er nog meer noemen? Denk aan een rol als dierentuindier, circusdier of bijvoorbeeld een hulpdier (zoals een blindengeleidenhond).

2 FLAPPIE**Slides 4, 5, 6 en 7**

Tijd om de hoofdrolspeler in deze les te introduceren: het konijn. Bespreek met de klas wat ze van dit dier vinden. Wie heeft er thuis een konijn? Wat weten ze over het dier? In de digiles wordt toegelicht waarom juist het konijn centraal staat: omdat hij in Nederland in alle vier de rollen voorkomt. In een aantal slides lopen jullie ze één voor één door.

Slides 8 en 9 - Gezelschapsdier

Hoe staat het er eigenlijk voor met de gezelschapskonijnen in Nederland? Niet zo best, als je de groeiende aantallen bekijkt die in een opvang terechtkomen. De leerlingen ontdekken aan de hand van een aantal stellingen meer over wat een konijn als huisdier nodig heeft.

Hieronder een toelichting bij de stellingen:

● Dit dier is het liefst in zijn eentje

Dit klopt niet. Konijnen zijn groepsdieren en voelen zich daarom niet op hun gemak als ze alleen leven. Een konijn alleen voelt zich dan gewoonweg onveilig en vereenzaamt. Hoeveel aandacht je als mens ook aan een konijn geeft, je kunt nooit zijn soortgenoot vervangen.

● Het beestje wordt eenzaam zonder soortgenoten om zich heen

Dit is dus waar.

● *Een konijn met een korte snuit is het gezondst*

Dit klopt niet. Het ziet er schattig uit, maar een te korte snuit of een te korte kaak kan leiden tot problemen in het bekje. Tand en kiezen sluiten niet goed op elkaar aan, slijten als gevolg daarvan onvoldoende af en groeien door. De dieren hebben problemen bij het eten, er kunnen wondjes of zelfs abscessen ontstaan.

● *Flappie houdt er niet van om opgetild te worden*

Dat klopt. Aaien vinden konijnen soms wel fijn, maar ze houden er niet van om opgepakt te worden. Dat komt omdat konijnen prooidieren zijn en door roofdieren gegeten worden. Als er een paar handen op ze afkomt, is dat al gauw bedreigend voor ze. Doe het dus heel voorzichtig.

● *Cavia's en konijnen kunnen heel goed samenleven*

Dit is niet het geval. Cavia's en konijnen begrijpen elkaar niet goed en zijn geen geschikte combinatie. Ze spreken elkaars taal niet.

● *Flappie houdt van spelen*

Inderdaad, veel konijnen houden van spelen, met elkaar en met speeltjes.

Slides 10 en 11 – Dier op je bord

Aan de hand van een filmpje en een slide met gespreksstarters gaan jullie het gesprek aan over het eten van dieren. Op slide 11 vind je hiervoor enkele aanknopingspunten.

Slides 12, 13 en 14 – Dier in het lab

Met een filmpje, toelichting en enkele vragen praten jullie erna door over proefdieren.

Slides 15 en 16 – Dier in het wild

De laatste rol voor het konijn: in de natuur. In dit onderdeel ontdekken de leerlingen waarom het wilde konijn onder druk staat.

Op de volgende pagina staat een toelichting bij de stellingen.

Tip voor verdieping

Met de oudste groepen kun je ervoor kiezen om langer bij dit thema stil te staan. Maak dan bijvoorbeeld van de derde vraag een opdracht. Laat de leerlingen zich in groepjes buigen over plannetjes om te zorgen dat er snel geen proefdieren meer nodig zijn. Het is fijn als ze hierbij online informatie kunnen opzoeken.

Pas op: sommige beelden van proefdieren kunnen wel naar zijn. Hier is bijvoorbeeld meer informatie over het thema te vinden:

- dierenbescherming.nl/in-actie-komen/op-school/spreekbeurten/proefdieren
- dierenbescherming.nl/werkzaamheden/dierenbeleid-beinvloeden/dossiers/dierenproeven

● *Er is een virus waar veel konijnen aan sterven*

Dit klopt. Het zogenaamde VHS-virus waart al jaren rond onder wilde konijnen.

● *Heel veel konijnen worden opgegeten door de wolf*

Dit is niet waar, een wolf lust best een hapje konijn, maar hij lijkt vooralsnog niet de oorzaak voor de slechte toestand waarin de dieren verkeren.

● *Konijnen hebben steeds minder plekken om gezond te leven*

Dat klopt. Bijvoorbeeld door te hoge concentraties stikstof in duingebieden zijn er steeds minder plekken waar het konijn goed kan leven.

● *Er werd veel op de diertjes gejaagd*

Dat klopt, en dat hielp de dieren niet. Daarom is jagen op konijnen hier sinds april 2022 voorlopig niet toegestaan.

● *Konijnen krijgen niet zo makkelijk kleintjes*

Dat klopt niet. Een fit konijn in een gezonde omgeving en met genoeg soortgenoten om zich heen, krijgt heel makkelijk nakomelingen.

3 DIEREN ONDER DRUK Slides: 17 t/m 19 | Vorm: klassikaal en in groepjes | Duur: 20 minuten

In deze slides zoomen we uit, weg van het konijn en naar álle dieren in het wild. Weten de leerlingen met welke dieren het in Nederland goed en minder goed gaat?

De egel, haas en grutto worden bedreigd. Hun aantallen nemen sterk af. Maar er is ook goed nieuws: met de otter, bruinvis en boomarter gaat het juist weer behoorlijk goed!

De laatste opdracht vinden jullie op slide 19: tijd voor de klas om de handen uit de mouwen te steken. Ze mogen in kleine groepjes (klassikaal kán natuurlijk ook) gaan brainstormen over de vraag: hoe krijgen we voor elkaar dat mensen beter voor dieren gaan zorgen? Ze kunnen een van de rollen kiezen, maar ze mogen het ook breed houden. Hebben jullie gekozen om deze opdracht in groepjes te doen? Het is leuk als jullie de tijd nemen om de plannen te presenteren. Vervolgens kunnen jullie nog even met elkaar in gesprek over de bedachte oplossingen. Succes!

